

Αμαλία Κ. Ηλιάδη, φιλόλογος-ιστορικός (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Βυζαντινής Ιστορίας απ' το Α.Π.Θ.), Δ/ντρια 3ου Γυμνασίου Τρικάλων

Α) Η θέση της γυναίκας στη Βυζαντινή κοινωνία μέσα από την τέχνη και τις σχετικές ιστορικές πηγές (για Γυμνάσια και Λύκεια)

Σενάριο διδασκαλίας για Project

Β) Σκέψεις και Παρατηρήσεις για τη Διδασκαλία με τις νέες τεχνολογίες (ΤΠΕ)

Α) Η θέση της γυναίκας στη Βυζαντινή κοινωνία μέσα από την τέχνη και τις σχετικές ιστορικές πηγές (για Γυμνάσια και Λύκεια)

Σενάριο διδασκαλίας για Project

Μέθοδος: ομαδοσυνεργατική

Διάρκεια: 24 ώρες

Φύλλα εργασίας:

Α) Αφού παρατηρήσετε και μελετήσετε το υλικό των ακόλουθων διαδικτυακών τόπων: http://www.matia.gr/7/71/7106/7106_4_19.html , <http://www.pneuma.gr/byzgyu.htm>

1. Να περιγράψετε λεπτομερειακά 3 τοιχογραφίες και 3 μωσαϊκά (ψηφιδωτά). (Παράθεση σύντομων πληροφοριών για τις τοιχογραφίες και τα ψηφιδωτά: οι τοιχογραφίες και τα ψηφιδωτά χρησιμοποιούνται για τη διακόσμηση τοίχων και δαπέδων. Η λέξη μωσαϊκό προέρχεται από τη λατινική λέξη musicus (= καλλιτεχνικός, των Μουσών), η οποία με τη σειρά της προέρχεται από την ελληνική λέξη Μούσα).

2. να περιγράψετε λεπτομερειακά 3 γλυπτά ή ανάγλυφα.

3. Η γυναικεία παρουσία στη Βυζαντινή κοινωνία μέσα από τη Βυζαντινή Τέχνη: καταγράψτε τις εντυπώσεις σας από την επαφή σας με το εκπαιδευτικό υλικό. (να λάβετε υπόψη όλες τις κατηγορίες των γυναικών: αρχόντισσες, αυτοκρατόρισσες, μορφωμένες, απλές, αμόρφωτες γυναίκες του λαού, της αγοράς, των καπηλειών, άγιες γυναίκες, μοναχές, γιάτρισσες, νοσοκόμες, δούλες κ. τ. λ.)

Β) Αφού παρατηρήσετε και μελετήσετε το υλικό των ακόλουθων διαδικτυακών τόπων: <http://www.antibaro.gr/node/1184> , http://www.matia.gr/7/78/7806/7806_4_13.html

Να κατονομάσετε τις γνωστές-επώνυμες Βυζαντινές γυναικείες μορφές και να αξιολογήσετε τη δράση τους: πολιτική, πνευματική, πολιτιστική. Ποια η συμβολή τους στη διαμόρφωση της πολιτικής ζωής και σημαντικών αποφάσεων του καιρού τους;

Γ) 1. Να περιγράψετε και να ερμηνεύσετε τη θέση της Βυζαντινής γυναίκας στην κοινωνία της εποχής της. Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της, σύμφωνα με το ακόλουθο εκπαιδευτικό υλικό; <http://www.archive.gr/news.php?readmore=131> , <http://www.archive.gr/news.php?readmore=140>

2. Να αποδελτιώσετε γνώμες ιστορικών για τη θέση της γυναίκας κατά τη βυζαντινή εποχή. Παράλληλα να τις σχολιάσετε.

3. Γυναίκα, φιλανθρωπία και κοινωνική πρόνοια στο Βυζάντιο. Άνδρες, πόλεμοι και βαρβαρότητες στο Βυζάντιο. Ισχύουν, κατά τη γνώμη σας, αυτά τα ιδεώδη-στερεότυπα; Πως μπορείτε να στηρίξετε την άποψή σας; (σχετικό υλικό, παράθεση ιστοσελίδας: http://www.matia.gr/7/78/7806/7806_2_05.html)

Δ) Γυναίκες πλούσιες και μορφωμένες-πεπαιδευμένες και γυναίκες φτωχές και αμόρφωτες-απαιδευτες στο Βυζάντιο: πως απεικονίζονται στη Βυζαντινή αιογραφία αλλά και σε κοσμικές παραστάσεις και με ποιον τρόπο παρουσιάζονται στις ιστορικές

πηγές; (παράθεση εκπαιδευτικού

υλικού:http://www.matia.gr/7/71/7106/7106_4_19.html , <http://www.pneuma.gr/byzgy.n.htm>, http://www.matia.gr/7/78/7806/7806_5_17.html,http://www.matia.gr/7/71/7106/7106_4_09.html).

Ε) 1. Δημιουργήστε ένα κολλάζ από ζωγραφικές αναπαραστάσεις βυζαντινών γυναικών κατ' αντιπαράθεση με φωτογραφίες σύγχρονων γυναικών, κυρίως σε σκηνές δημόσιου βίου.

2. Καταρτίστε ένα υποθετικό ερωτηματολόγιο, υποβαλλόμενο από σας προς μια βυζαντινή γυναίκα, σε συνδυασμό με παίξιμο ρόλων.

Στ) Γυναίκες στο Βυζάντιο: δημόσια και ιδιωτική εικόνα τους: εμφάνιση: ένδυμα, κοσμήματα, κόμμωση, καλλωπισμός, περιποίηση. Πως όλα αυτά συνδέονται με αντίστοιχα, σημερινά φαινόμενα. Με ποιους τρόπους ιχνηλατούνται- διακρίνονται ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις βυζαντινές και στις σημερινές γυναίκες; Προκειμένου να βοηθηθείς στην απάντησή σου, μελέτησε και το ακόλουθο εκπαιδευτικό

υλικό:http://www.matia.gr/7/78/7806/7806_1_12.html, http://www.matia.gr/library/ebook02_11/005.html , <http://www.arxaiologia.gr/site/content.php?artid=827>

Β) Σκέψεις και Παρατηρήσεις για τη Διδασκαλία με νέες τεχνολογίες (ΤΠΕ):

Τα τελευταία χρόνια η διάχυτη των νέων τεχνολογικών εργαλείων στην εκπαίδευση είναι γεγονός. Οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν εργαλεία του συμμετοχικού ιστού και σχεδιάζουν νέου τύπου δραστηριότητες με σκοπό η μάθηση στο σχολικό περιβάλλον να γίνει πιο ενεργητική και ενδιαφέρουσα (An & Borthwick, 2010). Σ' αυτό το πλαίσιο, οι μαθητές δεν θεωρούνται πλέον παθητικοί δέκτες πληροφοριών, αλλά ικανοί και αυτο-ρυθμιζόμενοι συμμετέχοντες . Η μάθηση μεταμορφώνεται σε μια δραστηριότητα «δικτύωσης», όπου ο μαθητευόμενος συνεργάζεται με ομότιμους του και επαγγελματίες πέρα από τα στενά όρια της τάξης και του σχολείου του, δημιουργεί και μοιράζεται μαζί τους πληροφορίες, γνώσεις και προϊόντα, συμμετέχει, συνεργάζεται, αξιοποιεί, αξιολογεί και εκθέτει τη γνώμη του για τα δημιουργήματα των συμμαθητών του (Jenkins et al., 2006).

Τις περισσότερες φορές, όμως, οι μαθησιακές επιδράσεις του συμμετοχικού ιστού στις διάφορες ερευνητικές αναφορές περιγράφονται σε ιδανικές συνθήκες, με συνέπεια να μην λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των πραγματικών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων, τους περιορισμούς και τις αδυναμίες τους. Με τον τρόπο αυτό καταλήγουν να λειτουργούν ως εξιδανικευμένες προσεγγίσεις μάθησης, που είναι αδύνατο να υιοθετηθούν από τη συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών. Βασιζόμενοι σε αυτήν την παρατήρηση, γίνεται αντιληπτό ότι είναι κρίσιμο α) να ανιχνευτούν τα «πραγματικά» μαθησιακά πλεονεκτήματα των νέων τεχνολογιών/ εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον της επίσημης εκπαίδευσης και β) να εντοπιστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι καθηγητές των ελληνικών σχολείων κατά την προσπάθεια ενσωμάτωσής τους στην διδασκαλία τους, ώστε στη συνέχεια να προταθούν κατάλληλες ενέργειες για την αντιμετώπισή τους.

Οι μαθητές στο επίκεντρο της μάθησης.

Η χρήση των νέων τεχνολογιών υποστηρίζει τη σχεδίαση και την οργάνωση μαθητοκεντρικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αποδίδουν στους μαθητές ενεργό ρόλο και τους καθιστούν υπεύθυνους για την οικοδόμηση της προσωπικής τους γνώσης. Αρκετοί εκπαιδευτικοί διαπιστώνουν πως μέσω αυτών των δραστηριοτήτων, οι μαθητές τους έμαθαν, υιοθετώντας το ρόλο του ερευνητή, και ανέπτυξαν την κριτική τους ικανότητα ώστε να μπορούν να επιλέγουν μέσα από την πληθώρα πληροφοριών και γνώσεων του διαδικτύου. Ακόμη πιο σημαντικό είναι όμως ότι αυξάνεται ο βαθμός δέσμευσης και εμπλοκής των μαθητών, αφού οι πιο ενεργές μορφές μάθησης ενισχύουν το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή τους. Αυτό υποστηρίζεται και από το γεγονός ότι πολλοί καθηγητές παρατήρησαν τη δραστηριοποίηση και συμμετοχή των μαθητών, που επιδείκνυαν μια αδιάφορη στάση στις παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας.

Οι μαθητές δημιουργούν και εκφράζονται

Η είσοδος των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία δίνει στους μαθητές τη δυνατότητα να δημιουργήσουν το δικό τους ψηφιακό περιεχόμενο, να εκφράσουν και να αναπαραστήσουν σκέψεις, ιδέες και λύσεις με μια πληθώρα εκφραστικών εργαλείων και να αποκτήσουν το ρόλο του παραγωγού γνώσης. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη νέα γενιά, αφού δεν πρέπει να περιορίζεται στο ρόλο του καταναλωτή μαθησιακών πόρων, αλλά αντίθετα να δράττει την ευκαιρία να προσφέρει και αυτή με τη σειρά της, να εκφράζεται μέσα από την ανάπτυξη των δικών της έργων και να κατανοήσει την αξία της συνεισφοράς και της δημιουργίας. Μάλιστα, η συγκεκριμένη δημιουργική διαδικασία ενισχύει ιδιαίτερα την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση των εκπαιδευομένων, στοιχεία που δεν υποστηρίζονται πολύ από τις σημερινές εκπαιδευτικές πρακτικές.

Οι μαθητές συνομιλούν με την κοινωνία.

Ο ανοιχτός χαρακτήρας των νέων τεχνολογιών αποτελεί ένα από τα κρισιμότερα χαρακτηριστικά του γιατί βοηθάει να μετασηματιστεί ο καμβάς της εκπαίδευσης σε πιο εξωστρεφή και κοινωνικό. Οι μαθητές καλούνται να συνδυάζουν, να συνθέτουν, να δημιουργούν περιεχόμενο και να το παρουσιάζουν σε ένα παγκόσμιο κοινό. Ταυτόχρονα, όμως, προσκαλούν το κοινό αυτό να τους δώσει ανάδραση, να σχολιάσει και να επαναχρησιμοποιήσει το υλικό τους. Τα τεχνολογικά εργαλεία και οι αντίστοιχες εκπαιδευτικές δραστηριότητες αποτελούν μέσα κοινωνικοποίησης και αλληλεπίδρασης με άτομα εκτός του στενού σχολικού περιβάλλοντος. Τα εξωσχολικά υποκείμενα μπορούν να παρέχουν νέα και διαφορετικά ερεθίσματα για την προσπάθεια των μαθητευόμενων, γεγονός που ωθεί τους μαθητές να εμπλακούν περισσότερο και να επιμείνουν ώστε να παράγουν ποιοτικότερο αποτέλεσμα. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να έρθουν σε επαφή με άτομα με διαφορετικά κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθησή

τους και ως αποτέλεσμα να μη νιώθουν απομονωμένοι ή αποκλεισμένοι στις τοπικές τους κοινωνίες.

Οι μαθητές μαθαίνουν να συνεργάζονται.

Η οργάνωση ψηφιακών δραστηριοτήτων μπορεί, επίσης, να υποστηρίξει την ανάπτυξη ουσιαστικών δεξιοτήτων συνεργασίας. Σε αυτού του είδους τις δραστηριότητες, οι μαθητές αναγκάζονται να συντονίζουν τις δράσεις τους για να πετύχουν τους στόχους τους, χρησιμοποιούν εργαλεία που είναι κατασκευασμένα για να υποστηρίξουν τη συνεργασία, ενώ σύντομα, αντιλαμβάνονται ότι η ποιότητα της προσωπικής τους εργασίας και προσπάθειας μπορεί να επηρεάσει το συνολικό έργο μιας τάξης. Ως αποτέλεσμα, αναπτύσσουν την υπευθυνότητά τους αλλά και την κατανόησή τους για τη λειτουργία μιας πρακτικής κοινότητας.

Η μαθητική αλληλεπίδραση ξεπερνά το σχολείο.

Ένα θετικό χαρακτηριστικό των νέων τεχνολογιών και των εργαλείων τους είναι ότι δημιουργείται ένας νέος χωροχρόνος, μέσα στα πλαίσια του οποίου παρέχεται η ευκαιρία στα μέλη μιας τάξης να επικοινωνήσουν, να αλληλεπιδρούν και να συνεργάζονται. Γεννιέται η δυνατότητα ενός παράλληλου χρόνου και περιεχομένου διδασκαλίας στην ωριαία διδασκαλία, καθώς η παρουσίαση μαθησιακού υλικού και η επικοινωνία επεκτείνονται και σε ώρες εκτός του σχολικού μαθήματος. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να μελετήσουν περισσότερο μαθησιακό υλικό, και κατά συνέπεια ο διάλογος στη σχολική ζωή μιας τάξης μπορεί να συμπεριλάβει περισσότερα θέματα.

Οι μαθητές έχουν χρόνο για να εκφραστούν.

Λόγω της επέκτασης της ζωής μιας ωριαίας διδασκαλίας, οι εκπαιδευτικές ψηφιακές δραστηριότητες δίνουν επιπλέον την ευκαιρία στους μαθητές να επεξεργαστούν περισσότερο τις απόψεις και τις σκέψεις τους προτού τις εκφράσουν. Κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό μέσα στην τάξη. Ενδεχομένως, αυτή η διαμεσολάβηση της επικοινωνίας με τον Η/Υ απελευθερώνει τη συμμετοχή των πιο συννεσταλμένων μαθητών, οι οποίοι απέχουν συστηματικά στα πλαίσια της τάξης και οι οποίοι στο δικό τους χώρο και χρόνο μπορούν να εκπλήξουν τους πάντες με την αλλαγή της στάσης τους και την προσφορά τους.

Οι μαθητές νιώθουν πιο κοντά στους καθηγητές τους.

Με τη χρήση των νέων τεχνολογικών εργαλείων στην τάξη, δημιουργείται ένα σημαντικό σημείο επαφής της καθημερινότητας των μαθητών με τους καθηγητές τους, αμβλύνεται το ψηφιακό χάσμα ανάμεσά τους, γεγονός από το οποίο απορρέουν θετικές συνέπειες. Αναπτύσσεται μια σχέση εμπιστοσύνης, αφού ο καθηγητής δείχνει στους μαθητές του ότι κατανοεί τις επιθυμίες τους για τον τρόπο πραγματοποίησης του μαθήματος και ότι συμμερίζεται τα τεχνολογικά τους ενδιαφέροντα. Από την άλλη πλευρά, οι μαθητές νιώθουν ότι

έχουν κοινές εμπειρίες με τους καθηγητές τους στο ηλεκτρονικό πεδίο της ατομικής ή κοινωνικής συμπεριφοράς και μπορούν να μοιραστούν μαζί τους γεγονότα και προβλήματα.

Υπό προϋποθέσεις: στόχοι-εργαλεία-εργασίες-υποστήριξη.

Η χρήση νέων τεχνολογικών εργαλείων δεν είναι από μόνη της επαρκής για την επιτυχία της διδασκαλίας. Οι εκάστοτε εφαρμογές που επιλέγονται δεν είναι αναντικατάστατες. Κάθε άλλο, αφού ακολουθούν μια σειρά παλιότερων εργαλείων και προηγούνται της επόμενης γενιάς εφαρμογών. Κατά την άποψή μου, ο σημαντικότερος παράγοντας επιτυχίας είναι η οργάνωση της διδασκαλίας με τη χρήση των εργαλείων. Για αυτό τον λόγο, δεν διακατέχομαι από υπερβολές και διατηρώ απέναντι στα εργαλεία μια σχέση μέσου προς σκοπό, ενώ το κρίσιμο ερώτημα που τίθεται είναι το πώς παρακολουθεί κανείς οργανικά την εξέλιξη της τεχνολογίας και πώς αυτή εντάσσεται στην καθημερινότητα και στη διδασκαλία του.

Στις νέες εκπαιδευτικές δραστηριότητες απαιτείται η δημιουργία κατάλληλου υποστηρικτικού υλικού για την ομαλή και στοχευμένη πραγματοποίηση της δραστηριότητας. Κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων που οργανώνονται, συνήθως παρέχονται στους μαθητές φύλλα εργασίας που παρουσιάζουν χρήσιμες οδηγίες, δίνουν μια σαφή κατεύθυνση για το πώς πρέπει να εργαστούν αλλά και υποστηρίζουν την ίδια τη διεργασία της μάθησης.

Αν, ωστόσο, η χρήση των νέων τεχνολογιών προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών και τους ωθεί να εμπλακούν σε μεγαλύτερο βαθμό, αυτός ο ενθουσιασμός πολλές φορές είναι παροδικός. Για να διατηρηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών, είναι πολύ σημαντική η επιλογή κατάλληλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με θεματικά αντικείμενα που σχετίζονται με τα ενδιαφέροντα των μαθητών και τα οποία τους προσφέρουν τη δυνατότητα έκφρασης και δημιουργίας. Μάλιστα, οι δραστηριότητες που οργανώνουν οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αφορούν εργασίες λιγότερο θεωρητικές και περισσότερο προβληματοκεντρικές, διότι με αυτόν τον τρόπο προσελκύουν σε μεγαλύτερο βαθμό το ενδιαφέρον των μαθητών.

Ιδιαίτερα οι νέοι εκπαιδευτικοί, μην έχοντας ακόμα την κατάλληλη εμπειρία, τείνουν να υπερβάλλουν στη χρήση των νέων τεχνολογιών και να τους αποδίδουν μια πλασματική υπεραξία. Θα πρέπει πάντοτε να εξετάζουν με κριτική ματιά το πώς και το πότε θα εντάξουν κάθε εργαλείο στην διδασκαλία τους, γιατί η τεχνολογία μεγεθύνει τα τελικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα, είτε είναι αρνητικά είτε θετικά.

Επιπλέον, κατά την διάρκεια πραγματοποίησης των συνεργατικών δραστηριοτήτων της τάξης, η ανάληψη ρόλων από τους μαθητές που ταιριάζουν στα χαρακτηριστικά και το μαθησιακό προφίλ τους, έχει καθοριστική σημασία για την πιο ομαλή διεξαγωγή των συγκεκριμένων

δραστηριοτήτων. Οι ρόλοι δεν θα πρέπει να είναι σταθεροί αλλά να αλλάζουν καθώς μεταβάλλονται οι ικανότητες και οι γνώσεις των εκπαιδευόμενων τους.

Θα πρέπει επίσης και οι ίδιοι οι καθηγητές να μετασχηματίσουν την αντίληψή τους για το ρόλο τους κατά τη μαθησιακή διαδικασία. Οι ψηφιακές δραστηριότητες ευνοούν την ανατροπή του παραδοσιακού μοντέλου μετάδοσης γνώσης, καθώς ο καθηγητής θα πρέπει να τοποθετήσει στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας τον μαθητή και ο ίδιος να υιοθετήσει έναν πλέον επικουρικό ρόλο με στόχο να διευκολύνει τη μάθηση.

Σύμφωνα με την εμπειρία των εκπαιδευτικών, η ενσωμάτωση των Web 2.0 εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε πραγματικά μαθησιακά περιβάλλοντα δεν πραγματοποιείται χωρίς δυσκολίες. Αντίθετα, υπάρχουν πολλά εμπόδια και δυσεπίλυτα προβλήματα. Οι διαπιστώσεις των εκπαιδευτικών μπορούν να οργανωθούν σε έξι κατηγορίες.

Κουλτούρα και στάσεις περιβάλλοντος.

Στάση συναδέλφων.

Απρόσμενα, μια από τις δυσκολίες που σημειώνεται επανειλημμένως, είναι η στάση σημαντικού τμήματος των υπολοίπων καθηγητών απέναντι στη χρήση της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Διαφάνηκε ότι υπάρχουν καθηγητές που φοβούνται τις διαδικτυακές δραστηριότητες επειδή δεν τις γνωρίζουν, που έχουν μια γενικότερα αρνητική στάση απέναντι στους υπολογιστές στην τάξη και ακόμη περισσότερο απέναντι στην κοινωνική δικτύωση. Ο Έλληνας εκπαιδευτικός «έρχεται» από μία μη γόνιμη ενασχόληση με τις νέες τεχνολογίες, με αποτέλεσμα να μην έχει πειστεί για την αποτελεσματικότητα της χρήσης της τεχνολογίας στην τάξη. Δεν είναι λίγοι αυτοί που διακατέχονται ακόμη και από καχυποψία σε σχέση με τις προθέσεις των ατόμων που ασχολούνται με αντίστοιχα θέματα, ταυτίζοντας τη χρήση της τεχνολογίας με το άσκοπο παιχνίδι και κάνοντας δηλώσεις του τύπου «πάλι θα παίξετε». Ως αποτέλεσμα των επιφυλάξεων και της καχυποψίας τους, ορισμένοι καθηγητές δεν υποστηρίζουν αντίστοιχες προσπάθειες ή ακόμη δημιουργούν εμπόδια σε άλλους συναδέλφους τους, που είναι περισσότερο πρόθυμοι. Το πρόβλημα όμως είναι ότι οι ψηφιακές δραστηριότητες του νέου σχολείου έχουν πολλές φορές χαρακτήρα που ξεπερνά τα όρια του περιεχομένου ενός μαθήματος ή μιας θεματικής ενότητας.

Επιπλέον, πολλοί εκπαιδευτικοί διακρίνονται από μία νοοτροπία εσωστρέφειας και απομόνωσης που στέκεται εμπόδιο στην ταχύτητα σύνθεσης και διάδοσης των επιτυχημένων πρακτικών διδασκαλίας. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί δε χαρακτηρίζονται από την κουλτούρα της συμμετοχής και του διαμοιρασμού, στοιχεία που αποτελούν προϋποθέσεις για τη δημιουργία κοινοτήτων εκπαιδευτικών που συνεργάζονται, μοιράζονται και προωθούν τις καλές

πρακτικές, αντιμετωπίζουν από κοινού τις δυσκολίες τους ή αναλαμβάνουν δημιουργικές πρωτοβουλίες.

Σχολική οργάνωση και κουλτούρα.

Όσον αφορά το σχολικό περιβάλλον, μέσα από τις μαρτυρίες των εκπαιδευτικών γίνεται κατανοητό ότι η οργάνωση και οι ιεραρχικές δομές εξουσίας της σχολικής καθημερινότητας δεν ευνοούν την απαιτούμενη ελευθερία. Αντίθετα χαρακτηρίζονται από υπερβολικές τάσεις ελέγχου και έλλειψη εμπιστοσύνης προς τους καθηγητές (Crook et al., 2008). Ορισμένες φορές οι διευθυντές των σχολείων διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο για κάθε νέα προσπάθεια, ενώ γενικότερα συνήθως είναι επιφυλακτικοί απέναντι σε δραστηριότητες που αφορούν το συμμετοχικό ιστό.

Στάση γονέων.

Το νέο βήμα δημόσιας έκφρασης και αλληλεπίδρασης των μαθητών, αποτελεί ταυτόχρονα πηγή φοβιών για τους γονείς τους, που εκδηλώνουν μια επιφυλακτικότητα απέναντι σε αντίστοιχες δραστηριότητες λόγω της ενδεχόμενης έκθεσης των παιδιών τους στο διαδίκτυο. Οι γονείς προβάλλουν αντιρρήσεις απέναντι σε τέτοιες πρωτοβουλίες και κρατούν μια σκεπτική στάση απέναντι στην χορήγηση της άδειάς τους για την συμμετοχή των μαθητών. Αυτό το γεγονός αρκετές φορές οφείλεται στην ελλιπή ενημέρωση και στην άγνοια των γονέων για το πώς να καθοδηγήσουν και να ελέγξουν τη διαδικτυακή δράση των παιδιών τους (Crook et al., 2008).

Ασυμβατότητα με το αναλυτικό πρόγραμμα και το σύστημα αξιολόγησης.

Μια ακόμη δυσκολία που εντοπίστηκε είναι η ασυμβατότητα των με Η/Υ εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος. Οι προδιαγραφές και οι στοχεύσεις του αναλυτικού προγράμματος είναι συγκεκριμένες, οι απαιτήσεις συμμόρφωσης μεγάλες, ο χρόνος περιορισμένος, με αποτέλεσμα να στενεύουν τα περιθώρια δημιουργικότητας. Στόχος του αναλυτικού προγράμματος συνήθως είναι η απόκτηση καθορισμένου εύρους αφαιρετικών γνώσεων, που επικεντρώνονται στο περιεχόμενο του μαθήματος, ενώ από την άλλη πλευρά οι νέες δραστηριότητες συνήθως αφορούν προβληματικοκεντρικές εργασίες, που έχουν σαν κύριο στόχο να αναπτύξουν γενικότερες δεξιότητες χρήσιμες για την επίλυση προβλημάτων.

Εξαιτίας αυτού, μια ακόμη δυσκολία που δημιουργείται για τους καθηγητές, αφορά στον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών. Οι στόχοι των νέων δραστηριοτήτων τις περισσότερες φορές είναι συλλογικοί, δεν υπάρχουν

συγκεκριμένα και μετρήσιμα γνωστικά αποτελέσματα, ενώ διαφέρει και η προσωπική συνεισφορά κάθε μαθητή ξεχωριστά.

Ο «χρόνος των δραστηριοτήτων».

Ο συμμετοχικός ιστός ανοίγει μια νέα μάχη με το χρόνο μέσα και έξω από τις αίθουσες διδασκαλίας, δημιουργεί μια νέα σειρά απαιτήσεων (δημιουργικών τις περισσότερες φορές) που δεν αντιμετώπισαν στο παρελθόν οι εκπαιδευτικοί. Όπως αναφέραμε και στις θετικές επιδράσεις για τους μαθητές, οι Web 2.0 δραστηριότητες δεν συμβαδίζουν συνήθως με τον παραδοσιακό χαρακτήρα των ωριαίων μαθημάτων, καθώς σχετίζονται με έργα που ξεπερνούν την ωριαία διδασκαλία, και πολλές φορές τα πλαίσια της τάξης, του σχολείου, ή ακόμη και της χώρας. Η αλληλεπίδραση με τους μαθητές επεκτείνεται στη διάρκεια όλης της ημέρας, καθώς τα έργα συνεχίζονται τα απογεύματα και απορίες, προβλήματα και προτάσεις κατατίθενται με συνεχή ροή αλλάζοντας το ρόλο και τη χρησιμότητα της ωριαίας διδασκαλίας αλλά και τις απαιτήσεις από τους εκπαιδευτικούς.

Σημαντικές απαιτήσεις χρόνου για διαρκή ενημέρωση και συμμετοχή.

Οι καθηγητές, επίσης, οφείλουν να έχουν υπόψη ότι η ενασχόληση με το Web 2.0 προϋποθέτει διαρκή εγρήγορση και παρακολούθηση της τεχνολογίας. Τα εργαλεία διαρκώς αλλάζουν, οι προτάσεις διδασκαλίας πολλαπλασιάζονται, η συμμετοχή των μαθητών και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων δημιουργούν συνεχώς διαφορετικές απαιτήσεις. Ακόμη και οι καθηγητές που έχουν τις πλέον άρτιες τεχνολογικές γνώσεις, προβληματίζονται για το χρόνο που απαιτείται για να σχεδιάσουν τέτοιες δραστηριότητες.

«Απρόβλεπτες» δραστηριότητες.

Όπως παρατηρήθηκε, ενώ οι δραστηριότητες του Web 2.0 συνδέουν την τάξη με τον «πραγματικό» κόσμο και δημιουργούν εξαιρετικές ευκαιρίες, ανοίγουν ταυτόχρονα ένα παράθυρο εισαγωγής των προβλημάτων του έξω κόσμου στην τάξη. Ακόμα και μετά από καλή προετοιμασία ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσει απρόοπτα κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Οι καθηγητές θα πρέπει να είναι πάντα σε ετοιμότητα να ελέγξουν κακές ανατροπές των μαθημάτων τους (Jouneau-Sion & Sanchez, 2011).

Φόβος έκθεσης απέναντι στους μαθητές.

Οι εκπαιδευτικοί, αξιοποιώντας τις νέες διαδικτυακές τεχνολογίες, μπορεί να βρεθούν αντιμέτωποι με μια ανατροπή της προσδοκώμενης ισορροπίας: οι ίδιοι

πιθανότητα θα γνωρίζουν λιγότερα από τους μαθητές τους για τη χρήση του μέσου και συνεπώς θα πρέπει να αποποιηθούν το προσωπείο της αυθεντίας. Ο φόβος της έκθεσης προς τους μαθητές, μάλιστα, θεωρήθηκε ότι μπορεί να λειτουργήσει ως ένα βαθμό αποτρεπτικά για την ανάληψη αντίστοιχων δράσεων.

Μαρτυρίες 26 πρωτοπόρων Ελλήνων εκπαιδευτικών για την ένταξη του Web 2.0 στην τάξη. Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2012. Παλαιγεωργίου Γιώργος, Γραμματικοπούλου Αθηνά, Νίκα Παναγιώτα. Τεχνολογίες Κοινωνικής Δικτύωσης στην Εκπαίδευση-Μ.Π.Σ. – Τμήμα Πληροφορικής-Α.Π.Θ.